

A fatüzelés helyes használata¹

A tűzifa

A fával történő fűtéshez csak száraz keményfa használható gazdaságosan (pl. bükk, akác, gyertyán, kőris, cser stb.) A fa csak 18-24 havi száradás után lesz száraz. Ez a légszáraz fa, amelynek a víztartalma 18% alatt van. Mindezt megfelelő mennyiségben tárolt fával tudjuk biztosítani. A fát úgy tároljuk, hogy a levegő átjárja és eső ellen védve legyen; ne fóliázzuk le, mert a fólia alatt bepárasodik. A frissen vágott fa nedvességtartalma 50-60 %. Széljárta tárolóhely esetén pár hónap alatt ez az érték 30-40 %-ra csökken, de még ekkor is gazdaságtalan a fa felhasználása, mert a fűtés során keletkező hő 30-40 %-át az elégetett fa kiszáradására használjuk el, így a hatásfok is 30-40 %-kal csökken. A keletkezett vízgőz megterheli a kályhát és a kéményt, és szurkosodást okoz. A tűzifát egyenletes hosszúságra (25-35 cm) vágjuk és körülbelül 6-8 cm vastagságra hasítsuk fel. Így lesz egyenletes az égés. A puhafák, gyümölcsfák önálló, jó hatékonyságú fűtésre nem ajánlhatók, kicsi a kalóriaértékük, gyorsan ellobbannak, alkalmazásukkor sok hő megy ki a kéményen, és megterhelik a kályhát, illetve a kéményt.

Jegyezzük meg tehát még egyszer: **nedves fával fűteni tilos!**

A másfél-kétéves száraz keményfa használata ajánlott.

Begyújtás a szezon kezdetén

Ősszel, amikor a délutánok még enyhék, a hideg éjszakák azonban már lehítik a házat, jól esik egy kis meleg. Sokan befűtenék a fatüzeléses kályhát délután, hogy estére meleg legyen, és kitartson reggelig, de a füst visszaömlik a lakótérbe. Az ok: a kémény jelzi a hőmérséklet különbséget, és a huzat iránya mutatja, hogy merre van hidegebb. Ha a lakásban akár csak egy fokkal is hidegebb a levegő, mint kint, „negatív” légáramlat jön létre. Első begyújtásra válasszuk ki azt a napszakot, amikor a lakásban egy kicsit melegebb van, mint odakint.

Hasonló jelenséget előidézhethet az is, ha a napsütötte tetőcserepek fölött kis hópárna, mikroklíma keletkezik, amely nem engedi a lakásból kifelé irányuló kéményhuzat kialakulását. Ilyenkor a kéményhuzatot meg kell indítani. Nyissuk ki a kéményajtót és több újság elégetésével melegítsük fel a kéményt. Azért kell több újságot elégetni, hogy a kémény egész hosszában felmelegedjen.

Újjonnan rakott kályhánál ez fokozottan érvényes!

Rendszeresen fűtött kályhánál a begyújtás előtt mindig ajánlatos a kéményt az előzőekben leírtak szerint felmelegíteni. **Tilos műanyag származékos anyagot, rongyot, konyhai hulladékot, robbanást előidéző anyagokkal tüzelni.**

Az itt leírtak általános alapismereteket foglalnak össze. A fatüzeléses kályhák formája, mérete mindig a helyszíntől, a megrendelő igényétől függ. Az így elképzelt berendezés műszaki megoldásai is nagyon változatosak lehetnek. Ezért nagyon fontos a megfelelő szakember kiválasztása, a kályha szakszerű üzemeltetése és karbantartása. Ez a megrendelő feladata, felelőssége.

A begyújtás

Széles körben elterjedt az a helytelen begyújtási mód, hogy jobbról-balról elhelyezett vastagabb fahasábra keresztben vékony gyújtószál, majd egyre vastagabb fát raknak, és az alátömött újságpapírral igyekeznek meggyújtani a fát. Az első lángocskák a felül levő egész fatömeget hevíteni kezdik és kihajtják a fában lévő vizet és illóanyagokat. Az így képződött füst a vízgőztől hideg, nehéz. Nehezen indul meg a huzat, az égés nem tökéletes, vízpára, kátrány és korom rakódik a kályha és a kémény falára. Jobban járunk, ha állítva

---

¹ Magyarországi Cserépkályhások, Kandallóépítők- és Gyártók Országos Ipartestületének ajánlása

helyezzük a tűztérbe a fát. A vastagabb hasábokat döntjük a tűztér hátfalához, ezek elé pedig vékonyabbak kerüljenek. A legelejére, az ajtóhoz már pár szál vékony hasítékot rakjunk, amit egy alagyújtóssal gyorsan, könnyen lángra lobbanthatunk. Az alagyújtós gyorsan fellobbantja a vékony keményfa-szálakat és azonnal forró füstgáz képződik: a jó huzat hamar kialakul. Az egyre erősödő légmozgásban a fahasábok előlről hátrafelé és föntről lefelé gyújtják meg egymást. Az égés ideje megnyúlik, így a kályha tömege több hőt képes felvenni. A tűztérben gyorsan létrejön a tökéletesebb égéshez szükséges nagy hőmérséklet.

Fontos tudni, hogy a kályhák ajtaján lévő huzatszabályozó nyílások általában nem engednek elegendő levegőt a tűztérbe, így az égés nem lesz tökéletes. Legalább az elégés időtartamának közepéig meg kell nyitnunk az ajtót egy-kétujjnyira. A kályhába (kandallóba) a napi tüzelő-mennyiséget egyszerre kell berakni. Miután leégett a tüzelőnk, cserépkályhában ne legyen utánrakás. Utánrakni csak vaskályhánál, vaskandallónál lehet, szabad. Az utánrakással rossz hatásfokot érünk el.

A tüzelés befejezésekor a kályhaajtót lezárjuk, ha van rajta huzatszabályozó, akkor azt is elzárjuk.

Nagyon fontos, hogy csak akkor szabad lezárni az ajtót, ha a tüzelőanyag már tökéletesen leégett. Ez azt jelenti, hogy már nincs elégtelen tüzelőanyag. Az elégett tüzelőanyagot szétütögetjük, megkaparjuk a paraszat, és akkor zárjuk le az ajtót, ha már sehol nem látunk sárgán pislogó lángot.

Szigorúan tilos az ajtót előbb lezárni, mert a kályhánk felrobbanhat!

Egy jó tanács: inkább öt perccel később zárjuk le az ajtót, mint előbb.

Új cserépkályha beüzemelése

Az újonnan épített kályhát az elkészítése után – természetes vagy mesterséges úton – ki kell szárítani. Az elkészült kályha ajtaját hagyjuk nyitva, hogy a természetes huzat által száradjon ki; becsukott ajtónál a száradáskor keletkező gőz szétfeszítheti a kályhát. Ajánlatos a kályhát 8-10 alkalommal fűtéssel is szárítani. Ilyenkor 2-4 kg vékonyra vágott záraz fát eltüzelünk a kályhában, fokozatosan növelve a fa mennyiségét addig, hogy a 3-4. begyújtásnál langyos legyen a kályha felülete. Az ajtót a fa leégése után sem szabad zárni, mivel a keletkező gőznek távozni kell. Nagyméretű, nagy tömegű kályhánál a szárítófűtés időszakában előfordulhat, hogy a keletkező vízgőz leállítja a kémény huzatát. Megfigyelhető, hogy még a fa leégése után is vízgőz távozik a kéményből. A szárítófűtést addig kell ismételni, amíg ez a jelenség tapasztalható. A télen fűtetlen helyen épített kályhát minden esetben ki kell fűteni. A szárítófűtés idején ajánlatos a kéményt minden begyújtás előtt felmelegíteni (a kéményajtót kinyitva, több újság elégetésével), mert a távozó vízgőz még a tüzelés után is elzárhatja a kéményt.

Kályha működése során gyakran észlelt hibák

Kihullik a fuga: csak esztétikai probléma, a működést nem befolyásolja, mivel a kályhacsempéket a belső oldalon szivárgásmentesen, a hézagoknál tömítve, ékelve építik be. Oka a nem megfelelő fugaanyag.

A csempék között repedések keletkeznek: A kályha a melegedés következtében tágul (hőtágulás). Gyors és nagyon intenzív fűtés, illetve túlfűtés esetén 1-2 mm-es hézag is látszódnak, de ez a kihülés folyamán eltűnik.

A kályhaajtó kimozdul: Ajtóbeállítási probléma. Hívjunk szakembert, és ékeltessük ki újra az ajtót.

Kátrányszag, bűz érződik, a kéményen sárga foltok jelennek meg, a kályhában, kéményben kátránylerakódás jön létre: Oka a nem megfelelő fűtési mód, a nedves fa használata. Esetleg hosszú a járatrendszer. Megszüntethető tisztítással, illetve átépítéssel.

A kályha begyújtásnál, ajtónyitásnál visszafüstöl: Oka a kémény- vagy kályhajárat kezdődő eldugulása. Tisztítással javítható. Rendszeres karbantartás szükséges 1-2 évente.

A kályha nem jól melegszik: Oka a nem megfelelő fűtés, illetve lekormosodás, lerakódás.

***Megfelelő tüzelőanyag használata esetén is gondoskodni kell
a kéményjáratok rendszeres, évenkénti tisztításáról!***